

УДК 821.111-1.03.09(092)“15”

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/30.212343>**Мар'яна МАРКОВА,***orcid.org/0000-0002-3161-5476*кандидатка філологічних наук, доцентка,
завідувачка кафедри романської філології та компаративістики
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) *markmar29@gmail.com***СОНЕТ ФРАНЧЕСКО ПЕТРАРКИ ПРО ЛАНЬ У РЕЦЕПТИВНОМУ ПОЛІ
АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ XVI СТОЛІТТЯ**

Метою пропонованої статті є вивчення рецепції СХС сонета Франческо Петрарки у творах поетів, які найяскравіше представляють ранній та пізній англійський петраркізм, Томаса Ваєтта та Едмунда Спенсера відповідно. На жаль, в українській літературознавчій науці немає комплексних досліджень, присвячених аналізованій проблемі. Окремі згадки про переклади СХС сонета «Книги пісень» Томасом Ваєттом та Едмундом Спенсером можна віднайти лише у працях, які пропонують загальний огляд творчості митців або ж розглядають певні аспекти їхньої поетичної практики (І. Білоконенко, А. Боковець, С. Ніколаєнко). СХС сонет Франческо Петрарки – один із найзагадковіших у «Canzoniere». В усіх виданнях його текст традиційно супроводжується коментарем, що, за легендою, через триста років після смерті Юлія Цезаря в лісах було ввіймано лань у нашийнику з написом: «Не займай мене! Я належу Цезареві». Так само вже традиційно проводяться паралелі між образами лані та Лаури. Твори Томаса Ваєтта та Едмунда Спенсера наче розігрують ту саму ситуацію, що й у вірші італійського поета, але з іншими героями та в інших умовах. Як і в більшості перекладів творів Франческо Петрарки, зроблених в Англії в XVI столітті, митці дуже вільно поводяться з оригіналом, вносячи в тексти багато індивідуально-авторського. У статті показано, що поезії Томаса Ваєтта й Едмунда Спенсера, які корелюють із СХС сонетом «Книги пісень», найкраще надаються до інтерпретації в руслі біографічного методу, позаяк символічно відтворюють любовні стосунки авторів з Анною Бoleйн та Елізабет Бойл (відповідно). В останньому випадку не лише зміст сонета італійського гуманіста доповнюється автобіографічними мотивами, але й сама концепція петрарківського кохання зазнає кардинального переосмислення в контексті протестантської концепції шлюбу, що породжує особливий, надзвичайно гармонійний різновид петраркізму.

Ключові слова: Едмунд Спенсер, лань, переспів, петраркізм, сонет, Томас Ваєтт, Франческо Петрарка.

Maryana MARKOVA,*orcid.org/0000-0002-3161-5476*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Romanic Philology and Comparative Studies
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) *markmar29@gmail.com***FRANCESCO PETRARCH'S SONNET ABOUT THE DEER IN THE RECEPTIVE
FIELD OF THE ENGLISH LITERATURE OF THE XVI CENTURY**

The purpose of the proposed article is to analyze the reception of F. Petrarch's sonnet CXC in the works of poets that most clearly represent the early and the late English Petrarchism respectively – Thomas Wyatt and Edmund Spenser. Unfortunately, there are no comprehensive studies devoted to the analyzed problem in the Ukrainian literary criticism. Separate references to T. Wyatt's and E. Spenser's translations of sonnet CXC can be found only in works that offer a general overview of named artists' works or regard other aspects of their poetic practices (I. Bilokonenko, A. Bokovets, S. Nikolayenko). F. Petrarch's sonnet CXC is one of the most mysterious in "Canzoniere". In all editions it has been traditionally accompanied by a commentary that, according to the legend, three hundred years after Julius Caesar's death, a deer in a collar with the inscription: "Do not take me! I belong to Caesar" was caught. Similarly, traditional parallels exist between the image of the deer and the image of Laura, although there are also other interpretations of it. Sonnets of T. Wyatt and E. Spenser as if are playing the same situation with the work of the Italian poet, but with other heroes and in other conditions. As in most translations of F. Petrarch, made in England in the XVI century, the artists are very free in treating the original, making many personal copyrights in their texts. The article shows that T. Wyatt's and E. Spenser's sonnets are best presented to the interpretation in the context of the biographical method, since they symbolically reproduce their love relations with Anne Boleyn and Elizabeth Boyle. In the latter case, the content of F. Petrarch's poem is not only complemented by autobiographical motifs, but the very concept of Petrarchan love undergoes a rethinking in combination with the Protestant concept of marriage, which creates a distinctive, extremely harmonious kind of Petrarchism.

Key words: deer, E. Spenser, F. Petrarch, Petrarchism, sonnet, T. Wyatt, translation.

Постановка проблеми. Магістральні шляхи розвитку англійської літератури XVI століття тісно пов'язані з історією європейського петраркізму. Петраркізм не був її єдиним модусом, проте основні ліричні здобутки пов'язані саме з цією поетичною течією. Англійський петраркізм пережив два періоди піднесення. Перший із них припадає на 30-і роки, другий – на 90-і роки XVI століття. Спочатку він оформився як прочитання перекладного Ф. Петрарки. При цьому серед тюдорівських поетів склався своєрідний перекладацький канон: сонети другої частини «Книги пісень» («На смерть мадонни Лаури») майже повністю ігнорувалися, тоді як із десятків віршів першої частини («На життя мадонни Лаури») постійно імітувалися та зазнавали нових перекладів. Одним із найпопулярніших текстів італійського митця в Англії був сонет про лань (СХС).

Метою статті є аналіз рецепції СХС сонета у творчості поетів, що найбільш яскраво репрезентують ранній та зрілий англійський петраркізм – Томаса Ваєтта та Едмунда Спенсера відповідно.

Аналіз досліджень. Комплексних розвідок, присвячених аналізованому питанню, в українському літературознавстві, на жаль, немає. Окремі згадки про переклад СХС сонета «Книги пісень» Т. Ваєттом та Е. Спенсером можемо знайти лише у працях, що пропонують загальний огляд творчості названих митців чи стосуються інших проблем їхньої поетичної практики (І. Білоконенко, А. Боковець, С. Ніколаєнко). У російській літературознавчій науці про рецепцію СХС сонета в Англії XVI століття писали такі дослідники, як І. Бурова, Г. Кружков, А. Лук'янов, О. Луценко, Д. Соколов, Ч. Цзичжу, І. Шайтанов, проте вони теж не ставили собі за мету цілісний аналіз цього явища.

Виклад основного матеріалу. Насамперед звернемося до сонета самого Ф. Петрарки (для зручності порівняння усі аналізовані тексти наводимо в повному обсязі): *“Una candida cerva sopra l'erba / verde m'apparve, con duo corna d'oro, / fra due riviere, all'ombra d'un alloro, / levando 'l sole a la stagione acerba. / Era sua vista sì dolce superba, / ch'ì' lasciavi per seguirla ogni lavoro: / come l'avarò che 'n cercar tesoro / con diletto l'affanno disacerba. / «Nessun mi tocchi – al bel collo d'intorno / scritto avea di diamanti et di topazi – / libera farmi al mio Cesare parve». / Et era 'l sol già volto al mezzo giorno, / gli occhi miei stanchi di mirar, non sazi, / quand'io caddi ne l'acqua, et ella sparve”* (Francesco Petrarch & Laura de Noves) («Пречиста лань на травах лугових / На сході

сонця весняної днини, / Між двох річок, у затінку лаврини, / В уборі встала рогів золотих. / Уражений видінням, я не міг / Утриматись, і от я без упину, / Мов той скупар, за дивним скарбом лину, / В полоні хтивих схотінок своїх. / «Не руш мене!» – Ішла круг її шиї / З алмазів і топазів буйна в'язь. – / «Сам Кесар дарував мені свободу». / Був південь, коли сонце так яскріє. / А я, милуючись, її очима пас. / Та раптом зникла лань, а я упав у воду» (Петрарка, 2008: 162–163)).

Як зазначає О. Луценко, процитований вірш – «один із найбільш зашифрованих у «Книзі пісень»: візуальний малюнок, що постає перед читачем, так до кінця і не прояснюється, у просторовому розміщенні залишаються загадки: наприклад, де перебуває лань і звідки за нею спостерігає ліричний герой» (Луценко, 2008: 139). В усіх виданнях “Canzoniere” цей текст традиційно супроводжується коментарем, що, за легендою, через триста років після смерті Юлія Цезаря було впіймано лань у нашійнику з написом: «Не займай мене! Я належу Цезареві». Так само вже традиційно проводяться паралелі між образами лані та героїні «Книги пісень» Лаури.

Ф. Петрарка був насамперед гуманістом, органічною частиною його світогляду були античні культурні пласти, а у давньогрецькій міфології лань, як відомо, вважалася зооморфним утіленням Артеміді – богині, яка була нечутливою до кохання, не підпорядковувалася владі Афродити та Ероса, тому таке асоціативне зближення названих художніх образів виглядає цілком обґрунтованим. Проте є й інші погляди на античну символіку лані, зокрема у міфах про Геракла та присвячену Артеміді Керинейську лань. Так, російська дослідниця А. Бену пише: «Гори (в яких жила Керинейська лань – М. М.) – символ еволюції свідомості, сходження від незнання до знання, символ мудрості. Лань невловима, швидка, увінчана золотими рогами. Золото – символ істини. Роги – символ двоїстості. Золоті роги – це двоїстість, що не містить суперечностей, двоїстість життя <...>, що проявляється в парних якостях: активне – пасивне, молодість – старість, рух – спокій, мова – мовчання, робота – відпочинок, таємниця – одкровення. Але ця гармонія поки що невловима, недоступна. Вона лише з'явилася на засніженій вершині, залитій променями ранкового сонця, здається, що вона така доступна, проте це оманливе враження – гармонія, що примиряє протилежні начала, вислизає, її нелегко знайти» (Бену). За такого потрактування слідування ліричного героя італійського поета за прекрасною золоторогою ланню можна розуміти як пошуки ним

душевної гармонії, намагання примирити власні внутрішні суперечності. Архетипна інтерпретація образу лані, запропонована А. Бену, видається нам вдалою стосовно СХС сонета Ф. Петрарки з двох причин. По-перше, сам ліричний сюжет твору є, на наш погляд, описом сну героя – саме тому лань у ньому ніби з'являється нізвідки, а потім так само раптово зникає, а сни, як відомо, – це іманентна щодо архетипів сфера. По-друге, Лаура все-таки не була вільною, як це зазначено на нашійнику звіра у Ф. Петрарки, – відомо, що жінка була одружена, мала дітей.

Текст XI сонета Т. Ваєтта є вільним перекладом сонета СХС “Canzoniere”. Він наче розігрує ситуацію з твору італійського поета, але з іншими героями і в інших умовах: *“Who list to hunt, I know where is an hind, / But as for me, helas, I may no more. / The vain travail hath wearied me so sore, / I am of them that farthest cometh behind. / Yet may I by no means my wearied mind / Draw from the deer, but as she fleeth afore / Fainting I follow. I leave off therefore. / Who list her hunt, I put him out of doubt, / As well as I may spend his time in vain. / And graven with diamonds in letters plain / There is written her fair neck round about: / “Noli me tangere for Caesar’s I am, / And wild for to hold though I seem tame”* (Уайетт, 2005: 156) (*«Охотники, я знаю лань в лесах, / Ее выслеживаю много лет, / Но вожделений ловчего предмет / Мои усилья обращает в прах. / В погоне тягостной мой ум зачах, / Но лань бежит, а я за ней во след / И задыхаюсь. Мне надежды нет, / И ветра мне не удержат в сетях. / Кто думает поймать ее, сперва / Да внемлет горькой жалобе моей. / Повязка шею обвивает ей, / Где вышиты алмазами слова: / «Не тронь меня, мне Цезарь – господин, / И укротит меня лишь он один»*) (Уайетт, 2005: 309)).

А. Боковець, слідом за М. Сауер, називає цей сонет «перевернутим», оскільки в октаві репрезентовано результат дії (виснажливе переслідування мисливцем лані), а в секстеті міститься її каталізатор (ліричний герой бачить лань), тоді як зазвичай логіка у творах цього жанру протилежна (Боковець, 2012: 3–34). Проаналізуємо інші відмінності.

Насамперед кидається у вічі, що в англійському варіанті повністю відсутній мотив скупаря, котрий хтиво прагне скарбу, тоді як для Ф. Петрарки – це ключовий образ другого катрену. Т. Ваєтт підміняє його поступово розгорнутим мотивом даремної роботи, до слова, одним зі своїх улюблених, що, як можна припустити, описував авторське розуміння самої суті куртуазного служіння Пані Серця, що ніколи не завершувалося взаємністю. Якщо у Ф. Петрарки раптове видіння лані змушує

ліричного героя забути про все і йти за нею, то у Т. Ваєтта ситуація перенесена в минуле – це спогад, у результаті якого стає очевидною марність переслідування, тобто у Ф. Петрарки ситуація незавершена, фінал відкритий і змога зловити лань ще є, тоді як Т. Ваєтт навмисно закриває її, що породжує інтонації розчарування. Відрізняються й обставини, в яких ліричні герої бачать звіра: у Ф. Петрарки дія відбувається на гірському схилі, під лавровим деревом, між двох річок. Т. Ваєтт також бачить лань на пейзажному тлі, але воно не конкретизоване, як не конкретизований і час. В італійського митця дія розгортається у хронологічному проміжку від сходу сонця до полудня. Дослідники в цій вказівці вбачають натяк на вік автора – полудень життєвого шляху (подібне було у Данте Аліг'єрі в його «Божественній комедії», звідти Ф. Петрарка і міг запозичити цей мотив). Натомість у Т. Ваєтта «час невизначено-особистий, лань існує взагалі, він переслідує її постійно і давно, нема ні моменту зав'язки, ні моменту завершення» (Луценко, 2008: 143). Його герой – мисливець, він хоче неодмінно зловити тварину, що сильно зміщує акценти. Ліричний герой англійця знає, де потрібно шукати лань, тоді як для героя італійського гуманіста – це відкриття, і в цьому різниця потрактування любові. Неможливість відмовитися від лані – спільний момент і для Ф. Петрарки, і для Т. Ваєтта. Однак ситуація першого більш особиста – він нікому не збирається розповідати про тварину, тоді як ліричний герой другого пропонує шукати її іншим сміливцям. Проте найбільш значимою є смислова розбіжність, закладена в тексті, викарбуваному на намисті звіра. У Ф. Петрарки: *«Сам Кесар дарував мені свободу»*, тобто лань є вільною, не належить нікому. Тоді як у Т. Ваєтта: *«Не тронь меня, мне Цезарь – господин, / И укротит меня лишь он один»*, тобто прямо стверджується факт належності лані монархові.

Ключ до розуміння такого переосмислення лежить в автобіографічній площині. XI сонет Т. Ваєтта присвячений Анні Болейн – другій дружині Генріха VIII. Дослідники припускають, що поет познайомився з майбутньою королевою у 1525 році, після повернення Анни з Франції, де вона виховувалася в колі фрейлін королеви Маргарити Валуа. Смуглява, чорноволося, з виразними темними очима, дівчина відразу здобула увагу багатьох прихильників і, очевидно, стала причиною розлучення Т. Ваєтта з Елізабет Брук – донькою лорда Кобема. Коли саме Анна Болейн стала об'єктом королівської симпатії, точно встановити неможливо, проте відомо, що у 1527 році Генріх VIII

починає відкрито готуватися до розлучення зі своєю першою дружиною – Катериною Арагонською. У 1532 році він дарує Анні Болейн титул маркізи Пембрук, а вже у січні 1533 року виявляється, що вона вагітна – і пара таємно вінчається. Кілька місяців потому шлюб було легітимізовано і відбулася коронація. У 1534 році королева дарує Англії принцесу Єлизавету, проте її стосунки з Генріхом VIII виявляються дуже нетривкими. У 1536 році після появи на світ мертвої дитини король вирішує позбутися дружини, яка не змогла народити йому спадкоємця. Анна Болейн була звинувачена в зраді і відправлена на страту (Маркова, 2016: 13–23).

Після смерті королеви придворні майже відкрито заговорили про зв'язок жінки із Т. Ваєттом. Крім того, була навіть версія, що роман поета з Анною Болейн розпочався задовго до того, як король вирішив зробити її своєю дружиною. Подейкували, що Т. Ваєтт як сумлінний підданий застерігав монарха від одруження з цією жінкою, відверто розповівши про характер власних стосунків із нею та публічно зробивши куртуазний жест відречення. Російський дослідник ренесансної літератури І. Шайтанов вбачає у цьому біографічному моменті чи не ключову роль щодо розуміння своєрідності перекладацької манери Т. Ваєтта: «Переклади його (Ф. Петрарки – М. М.) сонетів, виконані Ваєттом, належали перу придворного і дипломата (курсив авторський – М. М.), що перебував на королівській службі і ненав'язливими образними жестами не забував виказувати в поезії свою вірність. Ваєтт ніколи не опускається до низьких лестощів, до занадто відвертих проявів свого вірнопідданого почуття. Він віддає перевагу лише деяким змінам в акцентуації сонетів Петрарки, вносячи до них нову ноту. Так, помітно, що Ваєтт акцентує на темі полювання, королівської розваги, вводить образ лісу навіть там, де його немає в оригіналі, адже ліс – королівське володіння» (Шайтанов, 2001: 85). Вважаємо, що з таким потрактуванням можна погодитися – справді, метафорикою полювання, переслідування забарвлена образність цілої низки любовних поезій Т. Ваєтта, проте ця проблема потребує вже окремого дослідження.

В автобіографічному контексті переспіває сонет Ф. Петрарки про лань і Е. Спенсер: *“Like a huntsman after weary chase, / seeing the game from him escaped away: / sits down to rest him in some shady place, / with panting hounds beguiled of their prey. / So after long pursuit and vain assay, / when I all weary had the chase forsook, / the gentle deer returned the self-same way, / thinking to quench her thirst at the next brook. / There she beholding me*

with milder look, / sought not to fly, but fearless still did bide: / till I in hand her yet half trembling took, / and with her own goodwill her firmly tied. / Strange thing me seemed to see a beast so wild, / so goodly won with her own will beguiled” (Спенсер, 2011: 78) («Как после утомительной погони, / Когда за дичью, ускользнувшей вдруг, / Следит охотник на тенистом склоне, / И тяжело дышат гончие вокруг. / Так после тщетных гона и потуг, / Когда мне отдых – лучшая награда, / Вернулась лань на тот же самый луг, / Испить воды в ручье ближайшем рада. / Столь кроткого не чувствовал я взгляда, / Она ждала бесстрашно среди трав: / Я дрожь её рукой унял с усладой, / К себе, с её согласия, привязав. / Мне странно видеть, лань, что так пуглива, // Безвольно покорилась всем на диво» (Спенсер, 2011: 79)).

Його переспів входить до збірки сонетів «Amoretti» під номером LXVII. Назва збірки, що складається з 89 віршів, перекладається як «маленькі кохання» або ж «маленькі Амури» (в російському перекладі О. Покідова – «Любовные послания»). У ній митець талановито продовжує розвиток петрарківської течії в англійській літературі, проте його твори суттєво відрізняються від основного продукту петрарківської традиції, принаймні одним аспектом. Як зазначає Г. Маклін, «що найбільше виокремлює «Аморетті», так це переспрямування бажання із недоступної донни на жінку, з якою поет може одружитися» (Edmund Spenser's Poetry, 1993: 638). Відомо, що Е. Спенсер писав свої поезії для Єлизабет Бойл – дівчини, котру кохав і яка, зрештою, стала його другою дружиною (перша дружина поета, Макабрія Чайльд, померла наприкінці 1590 року). Саме це кардинально відрізняє його як від самого Ф. Петрарки, так і від Т. Ваєтта.

Як і Т. Ваєтт, котрий, як вказувалося, ввів до свого перекладу відсутній в італійського гуманіста мотив полювання на лань, Е. Спенсер розпочинає свій сонет рядком, що порівнює ліричного героя з мисливцем. Це наштовхує на думку, що митець був знайомий із текстом свого англійського попередника за петрарківським цехом. Крім того, можливо, він переспівав якраз сонет Т. Ваєтта, а не Ф. Петрарки, позаяк суттєво розширив невластиву для італійського автора тему полювання, присвятивши їй увесь перший катрен, тоді як сама лань з'являється в його тексті аж у середині другого, при цьому абсолютно відсутній мотив спостереження за звіром на відстані.

В усіх трьох поетів переслідувана тварина зображена по-різному. У Ф. Петрарки вона не може бути впіймана, оскільки аргіогі вільна – сам Цезар

дарував їй свободу. У Т. Ваєтта, навпаки, звірина не може належати ліричному героєві, позаяк вона вже є чужою власністю. Е. Спенсер натомість відходить і від першого, і від другого варіанту, пропонуючи альтернативний. Лань у нього вдається вполювати, причому доволі несподіваним способом – коли ліричний герой сонета, втомлений довгою погонею, вирішує перепочити на березі річки, звір сам підходить до нього та дозволяє приручити себе. Важливо, що з тексту Е. Спенсера зникає образ нашійника. Таким фіналом англійський поет вступає в полеміку з Ф. Петраркою та петраркістами з їхніми концептуальними ідеями недосяжної донни та обов'язкового кохання без взаємності, що є відмінною рисою індивідуального варіанту петраркізму, створеного ним. Як цілком слушно стверджує О. Лук'янов, «спенсерівський сонет (Am. 67) виражає не сум короткочасного видіння коханої, а щастя і радості взаємного почуття після довгих днів терплячого залицання. Кохання Спенсера оптимістичне, на відміну від петрарківського» (Лук'янов, 2001: 374).

Петраркізм Е. Спенсера – життєрадісний, і хоча митець і використовує у своїй поезії весь арсенал петрарківських кліше та топосів, проте крізь них чітко проглядаються його надії на щасливе майбутнє в благословенному небом шлюбі. Невипадково збірка «Аморетті» супроводжувалася у своєму першому виданні урочистою піснею під назвою «Епіталаміон» – твором, приуроченим до дня одруження поета (згодом така форма публікації стала загальноприйнятою). Спарувавши свої петрарківські сонети з текстом, що прославляв і звеличував кохання, продовжене в сім'ї, Е. Спенсер підкреслював особливе місце власної любовної лірики в системі англійського петраркізму. Публікація названих текстів одним томом давала змогу також вирішувати проблеми, що поставали в англійському пуританському суспільстві у зв'язку з рецепцією петрарківської концепції кохання. Насамперед це стосується співіснування в межах єдиної світоглядної системи чуттєвої пристрасті до жінки та любові до Господа. Якщо звичайна людина, подібно до Ф. Петрарки, не може повністю відмовитися від плотських бажань заради вищих цінностей та ігнорувати тілесні спокуси, то єдиним виходом із цієї ситуації може бути одруження.

Шлюб у сучасній Е. Спенсеру Англії розглядався як засіб збереження добродетності та сексуальної чистоти, позаяк статеві стосунки між подружжям розглядалися як приємні для Господа, цнотливі – і це саме те, на що натякає автор, поєднуючи свої любовні сонети з «Епіталаміоном». Г. Маклін пояснює: «Коханці, створені Петраркою, дю Белле, Депортом та іншими, не могли примирити любов до Бога та сексуальне бажання до жінки, яку вони кохали. Сідні виклав суть проблеми у своєму 71 сонеті: його Розум говорить, що доброта донни викликає любов до непорочності, проте Бажання вимагає і для себе поживи. Закоханий у Спенсера може сподіватися на задоволення цього голоду через легітимізацію і земну консумацію своєї пристрасті» (Edmund Spenser's Poetry, 1993: 639).

Таким чином, Е. Спенсер пропонує протестантський погляд на шлюб як відповідь на питання, породжені складною внутрішньою боротьбою ліричного героя «Canzoniere». В «Епіталаміоні» він дає зрозуміти, що абсолютно всі людські бажання є природними та навіть прекрасними, якщо вони належним чином узаконені перед Господом. Перепади настрою закоханого, його зануреність у власні емоції, роль донни є в Е. Спенсера типово петрарківськими, проте йому вдається поєднати почуття до Пані Серця з любов'ю до Бога, не лише оволодіти коханою жінкою, але й, так би мовити, тією архетипною ланню, про яку йшлося на початку нашої розвідки, і в цьому англійський митець якраз і розходиться з Ф. Петраркою.

Висновки. Як і в більшості перекладів Ф. Петрарки, здійснених в Англії XVI століття, Т. Ваєтт та Е. Спенсер дуже вільно поводяться у своїх текстах з оригіналом сонета СХС, вносячи туди багато індивідуально-авторського. Як було показано нами, переспіви обох авторів найкраще надаються до інтерпретації в руслі біографічного методу, позаяк символічно відтворюють їхні любовні стосунки з Анною Болейн та Елізабет Бойл. В останньому випадку не лише зміст петрарківського вірша доповнюється автобіографічними мотивами, але й сама концепція петрарківського кохання зазнає переосмислення через поєднання з протестантською концепцією шлюбу, що створює самобутній, надзвичайно гармонійний різновид петраркізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бену А. Символизм сказок и мифов народов мира. Человек – это миф, сказка – это ты. URL: <https://fil.wikireading.ru/61234>.
2. Боковець А. Лірика Томаса Вайєтта у контексті англійської ренесансної поезії першої половини XVI століття. *Ренесансні студії*. 2012. Вип. 18–19. С. 3–34.
3. Лук'янов А. Любовь и красота в «Amoretti», «Эпиталамии» и «Четырёх гимнах» Эдмунда Спенсера. *Спенсер Э. Сонеты, песни, гимны о любви и красоте*. Москва : «СПСЛ»; «Русская панорама», 2011. С. 366–429.

4. Луценко Е. Становление метафизического стиля в английской поэзии последней четверти XVI века : дис. ... канд. филол. наук : 10.01.03. Москва, 2008. 233 с.
5. Маркова М. Поетична творчість Томаса Вайетта і перші прояви англійського петраркізму. *Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Filologia, literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Nauka wczoraj, dziś, jutro" (28.02.2016)*. Warszawa : Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2016. S. 13–23.
6. Петрарка Ф. Канцоньере. Харків : Фоліо, 2008. 282 с.
7. Спенсер Э. Сонеты, песни, гимны о любви и красоте. Москва : «СПСЛ», «Русская панорама», 2011. 440 с.
8. Уайетт Т. Песни и сонеты. Москва : Время, 2005. 192 с.
9. Шайтанов И. История зарубежной литературы. Эпоха Возрождения : учебник для студентов высших учебных заведений : в 2 т. Москва : ВЛАДОС, 2001. Т. 2. 208 с.
10. Edmund Spenser's Poetry. New York : Norton, 1993. 860 p.
11. Francesco Petrarca & Laura de Noves. URL: <http://petrarca.petersadlon.com/canzoniere.html?poem=190>.

REFERENCES

1. Benu A. Simvolizm skazok i mifov narodov mira. Chelovek – eto mif, skazka – eto ty [Symbolism of Fairy Tales and Myths of the Peoples of the World. Man is a Myth, a Fairy Tale is you]. URL: <https://fil.wikireading.ru/61234> [In Russian].
2. Bokovets A. Liryka Tomasa Vayetta u konteksti anhliyskoyi renesansnoyi poeziyi pershoi polovyny XVI stolittya [Thomas Wyatt's Lyrics in the Context of English Renaissance Poetry of the First Half of the XVI Century]. *Renaissance Studies*. 2012. Nr. 18–19. Pp. 3–34 [In Ukrainian].
3. Lukyaov A. Lyubov i krasota v "Amoretti", "Epitalamii" i "Chetyryeh himnah" Edmunda Spensera [Love and Beauty in Edmund Spenser's "Amoretti", "Epithalamion" and "Four Hymns"]. *Sonnets, Songs, Hymns about Love and Beauty*. Moscow: "SPSL"; "Russian Panorama", 2011. Pp. 366–429 [In Russian].
4. Lutsenko E. Stanovleniye metafizicheskogo stilya v angliyskoy poezii posledney chverti XVI veka [The Formation of a Metaphysical Style in English Poetry of the Last Quarter of the XVI Century]. Moscow, 2008. 233 p. [In Russian].
5. Markova M. Poetychna tvorchist Tomasa Vayetta i pershi proyavy anhliyskoho petrarkizmu [Thomas Wyatt's Poetic Works and the First Manifestations of English Petrarchism]. *Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej "Filologia, literatura, socjologia i kulturoznawstwo. Nauka wczoraj, dziś, jutro" (28.02.2016)*. Warszawa: Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2016. Pp. 13–23 [In Ukrainian].
6. Petrarka F. Kantsonyere [Canzoniere]. Kharkiv: Folio, 2008. 282 p. [In Ukrainian].
7. Spenser E. Sonety, pesni, himny o lyubvi i krasoty [Sonnets, Songs, Hymns about Love and Beauty]. Moscow: "SPSL"; "Russian Panorama", 2011. 440 p. [In Russian and English].
8. Vayett T. Pesni i sonety [Songs and Sonnets]. Moscow: Time, 2005. 192 p. [In Russian and English].
9. Shaytanov I. Istoriya zarubezhnoy literatury. Epoha Vozrozhdeniya: uchebnik dlya studentov vysshyh uchebnyh zavedeniy: v 2 t. [History of Foreign Literature. Renaissance: a Textbook for Students of Higher Educational Institutions: in 2 vol.]. Moscow: VLADOS, 2001. Vol. 2. 208 p. [In Russian].
10. Edmund Spenser's Poetry. New York: Norton, 1993. 860 p. [In English].
11. Francesco Petrarca & Laura de Noves. URL: <http://petrarca.petersadlon.com/canzoniere.html?poem=190> [In Italian].